

Praktisk guide

Bachelorprojekt & Speciale

STUDENTERSERVICE, NOVEMBER 2010

DET BIOVIDENSKABELIGE FAKULTET
FOR FØDEVARER, VETERINÆRMEDICIN OG NATURRESSOURCER
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Indledning

Praktisk guide til bachelorprojekt og speciale er tænkt som en guide og et opslagsværk til dig, der skal til at skrive bachelorprojekt eller speciale på LIFE.

Guiden er opdelt i 10 afsnit. Målet er, at guiden skal give dig såvel det kronologiske overblik over din bachelorprojekt- eller specialeproces, som indsigt i hvilke regler eller forhold omkring bachelorprojekt eller speciale du skal, eller anbefales at forholde dig til.

Hvert afsnit indeholder en tekstboks om **formelle regler og rammer**, og et afsnit med **råd og vejledning**.

I denne guide benyttes studieordningens tekst så vidt muligt, når der beskrives regler eller rammer. Er teksten taget direkte fra studieordningen, vil den stå med kursiv i anførselstegn. Denne guide er revideret november 2010, der kan således være sket ændringer siden da. Som studerende er det dit ansvar at sætte dig ind i studieordningernes regler, dels i studieordningen for din uddannelse og dels i studieordningernes fælles del.

Mere information

Har du brug for yderligere information eller vejledning i forhold til dit bachelorprojekt eller speciale, er du velkommen til at kontakte os i Studenterservice.

God arbejdslyst og held og lykke med dit bachelorprojekt eller speciale!

Studenterservice

Thorvaldsensvej 40

Tlf.: 35 33 35 33

Studenterservice@life.ku.dk

www.life.ku.dk/studenterservice

Åbningstider: Mandag til torsdag kl. 9-15.

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	2
INDHOLDSFORTEGNELSE.....	3
OVERORDNET OM BACHELORPROJEKT OG SPECIALE	4
KONTRAKT, TILMELDING, TIDSRISTER OG EKSAMEN.....	5
VEJLEDNINGSPROCESSEN: VALG AF VEJLEDER OG BRUG AF DIN VEJLEDER.....	6
EMNE, OMFANG, OG SPROG	8
ARBEJDSFORM – I GRUPPE ELLER ALENE?	10
SAMARBEJDE MED VIRKSOMHEDER OG MEDVIRKEN TIL FORSKNINGSPROJEKTER.....	12
STØTTEMULIGHEDER OG TILBUD PÅ LIFE	13
STØTTEMULIGHEDER OG TILBUD UDEN FOR LIFE	14
ØKONOMISK TILSKUD, LEGATER, LÅN AF LIFE-BILER	15
LITTERATUR OG HJEMMESIDER OM OPGAVESKRIVNING	15

Overordnet om bachelorprojekt og speciale

Formelle regler og rammer

Bachelorprojekt

- *"Bacheloruddannelsen afsluttes med et bachelorprojekt på 15 point. På veterinæruddannelsen er bachelorprojektet dog kun på 10 point."* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.3)
- *"En studerende, som har afsluttet bachelorprojektet, kan (...) identificere og bearbejde eksisterende eller ny viden inden for et af uddannelsens fagområder, (...) formidle behandlingen af problemformuleringen klart og overskueligt – både skriftligt og mundtligt – til den relevante målgruppe"* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.3)
- *"Bachelorprojektet udarbejdes primært på grundlag af litteraturstudier."* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.3)
- I studieordningernes fælles del, afsnit 6.3, kan du i målbeskrivelsen for bachelorprojekt læse mere om hvilken viden, færdigheder og kompetencer en studerende, som har afsluttet bachelorprojekt bør have.

Speciale

- *"Kandidatuddannelsen afsluttes med et speciale, hvor den studerende selvstændigt arbejder med en faglig problemstilling, der er en væsentlig del af den enkelte kandidats faglige profil."* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.4)
- *"Specialer kan være på 30, 45 og 60 point."* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.4)
- *"Specialer på 45 og 60 point skal være af eksperimentel karakter, dvs. det skal indeholde eksperimentelt arbejde eller egenproduktion af videnskabeligt arbejde i form af frembringelse originale data/originalt materiale."* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.4)
- I studieordningernes fælles del afsnit 6.4, kan du i målbeskrivelsen for speciale læse mere om hvilken viden, færdigheder og kompetencer en studerende, som har afsluttet specialet bør have.

Råd og vejledning

Før du begynder på dit bachelorprojekt eller speciale, er det vigtigt, at du grundigt læser afsnittene om bachelorprojekt eller speciale i studieordningen for din uddannelse og studieordningernes fælles del. Det er ikke mindst vigtigt, at du har helt styr på målbeskrivelsen for henholdsvis bachelorprojektet og specialet – da det er her, det fremgår klarest, hvad der forventes af dig, og hvilke krav du er nødt til at indfri for at få en god bedømmelse.

Bachelorprojekt

Hvad angår eksperimentelt arbejde, så kan det inddrages i bachelorprojektet, men på grund af den begrænsede tid du har til at skrive projektet, anbefales det dog generelt at undgå det.

Speciale

Du kan finde mulige pointstørrelser i forhold til dit speciale i studieordningen for din egen uddannelse (for studerende på veterinæruddannelsen, der er optaget før 2005, er specialet på 27 ECTS-point).

Kontrakt, tilmelding, tidsfrister og eksamen

Formelle regler og rammer

Kontrakt og tilmelding

- *"Ved bachelorprojektets/specialets påbegyndelse skal der foreligge en skriftlig aftale (kontrakt) mellem den studerende og vejleder(e)." (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.3/6.4)*
(Kontraktformularen kan hentes på: www.life.ku.dk > Uddannelse > For studerende > Undervisning > blanketter > Blanketter vedr. bachelorprojekter og specialer.)

Tidsfrister – vejledende retningslinjer på LIFE

Bachelorprojekt

- På LIFE findes følgende vejledende retningslinjer vedrørende fastsættelse af afleveringsdato. Bachelorprojekter på 15 point: afleveringsfrist 9 uger efter aftalen indgås. Bachelorprojekter på 10 point (for veterinærstuderende): afleveringsfrist 6 uger efter aftalen indgås.
- Hvis den studerende har sideløbende studieaktiviteter forlænges tidsperioden tilsvarende. Det betyder at et sideløbende kursus på 7,5 point lægger 4,5 uger til afleveringsfristen, og 15 point lægger 9 uger til afleveringsfristen.

Speciale

- *"Afleveringsfristen for udarbejdelse af specialet skal fastsættes i overensstemmelse med pointværdien. Hvis det specifikt fremgår af aftalen, at den studerende kun er deltidsbeskæftiget ved specialearbejdet på grund af evt. sideløbende studieaktiviteter (dette gælder ikke ved sideløbende erhvervsarbejde), kan der ved fastsættelse af afleveringsfristen tages hensyn til dette. Det er den hovedansvarlige vejleders ansvar, at specialet har et omfang, så det kan gennemføres inden for den fastsatte tidsramme." (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.4)*
- På LIFE findes der vejledende retningslinjer vedrørende fastsættelse af afleveringsdato for specialer (tidsperioden fastsættes ud fra kalenderåret). Disse retningslinjer siger, at specialer på 30, 45 og 60 point har afleveringsfrister hhv. 6, 9 og 12 måneder efter aftalen indgås. Ligesom for bachelorstuderende gælder det for kandidatstuderende, at sideløbende studieaktiviteter forlænger afleveringsfristen (se ovenfor).
- *"Afleveringsfristen i specialeaftalen er bindende.(...) Hvis den studerende ikke afleverer inden for den fastsatte frist (...), skal der udarbejdes en ændret problemformulering, der ligger inden for samme emneområde (...) En eventuel udsættelse af afleveringsfristen skal godkendes af institutlederen efter indstilling fra den hovedansvarlige vejleder" (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.4)*

Du og din vejleder skal således blive enige om en problemformulering i kontrakten.

Eksamen

- *”Bachelorprojektet/specialet skal afsluttes med afholdelse af et eksamensseminar.”* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.3/6.4)
- For specialer gælder, at *”Senest 4 uger før specialet afleveres skal der være fundet en censor samt en eksamensdato. Bedømmelsen skal være afsluttet senest 4 uger efter specialets aflevering.”* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.4)

Råd og vejledning

Kontrakten kan betragtes som tilmeldingen til at skrive bachelorprojekt eller speciale. Du skal altså ikke tilmelde dig på STADS selvbetjening. Det er den samme blanket, der skal bruges, uanset om du skriver dit speciale internt på LIFE eller i samarbejde med en virksomhed eller organisation. Læs mere i afsnittet: *Samarbejde med virksomheder og medvirken til forskningsprojekter.*

Inden du og din vejleder udfylder kontrakten vil vi anbefale dig at læse afsnittet: *Vejledningsprocessen: Valg af vejleder og brug af din vejleder* (se nedenfor).

Når du og din vejleder underskriver kontrakten er det vigtigt at du er opmærksom på regler om maksimal indskrivningstid og studieaktivitetskrav på din uddannelse. Du kan læse mere om maksimal indskrivningstid og studieaktivitetskrav i studieordningernes fælles del.

Vær opmærksom på at du i kontrakten kan sige *ja* til at få en *skriftlig faglig og metodisk vurdering fra vejleder og censor*. Vi vil anbefale dig at sige *ja* til dette, da det, efter processen med at skrive et bachelorprojekt eller speciale, kan være givtigt for dig at have de vurderinger, som vejleder og censor har gjort i forhold til projektet, på skrift.

Læs mere

- Læs mere om kontrakt, tilmelding og eksamen i studieordningernes fælles del.

Vejledningsprocessen: Valg af vejleder og brug af din vejleder

Formelle regler og rammer

Bachelorprojekt og speciale

- *”Den hovedansvarlige vejleder er altid ansat ved Det Biovidenskabelige Fakultet (...) På uddannelser, hvor der er et formaliseret samarbejde med et eller flere andre universiteter eller fakulteter, kan den hovedansvarlige vejleder dog også være fra disse fakulteter/universiteter. Dette vil fremgå af studieordningen for den enkelte uddannelse. Eksterne lektorer og adjungerede professorer/lektorer ved Det Biovidenskabelige Fakultet kan også fungere som hovedansvarlige vejledere.”* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.3/6.4)
- *”Vejledningen skal tage udgangspunkt i den indgåede aftale og i den studerendes individuelle behov. Vejleder skal fungere som faglig sparringspartner og skal primært vejlede mht. strukturering af opgaven, analysemetoder, væsentlige kilder mv.”* (Kilde: Studieordninger-

nes fælles del, afsnit 6.3/6.4)

Speciale

- ”Den studerende har krav på vejledning ved det fagligt mest relevante institut, såfremt den studerende opfylder de fornødne faglige forudsætninger for fagområdet.” (Studieordningens fælles del, afsnit 6.4)

Råd og vejledning

Valg af vejleder

Som studerende skal du selv finde en hovedvejleder på LIFE, og inden for de formelle regler kan du vælge vejleder ud fra dine egne kriterier. Det kan være en dygtig underviser du har haft, en vejleder du har fået anbefalet af en medstuderende, eller en du kender fra tidligere projekter. Det vil under alle omstændigheder være fornuftigt at holde et par uformelle møder, inden den endelige aftale indgås. På møderne kan du og den potentielle vejleder diskutere mere specifikt omkring emne, problemstilling, indhold og omfang i projektet/specialet.

Udover hovedvejlederen er det muligt at have en ekstern vejleder. En ekstern vejleder skal skrive under på bachelorprojekt-/specialekontrakten og er dermed formel vejleder, men får ikke penge fra LIFE. Er der, udover din vejleder og en ekstern vejleder, personer, du ønsker at gøre brug af i bachelorprojekt- eller specialearbejdet, har vedkommende status af ressourceperson. En ressourceperson er en, der frivilligt hjælper med faglige detailspørgsmål, men vedkommende deltager ikke i den formelle bedømmelse.

Brug af vejleder og vejledningsprocessen

I studieordningens fælles del, afsnit 6.3/6.4, kan du finde en beskrivelse af vejlederens rolle:

Vejleder skal som hovedregel godkende:

- *Fagområde*
- *Problemformulering*
- *Væsentlige afgrænsninger*
- *Foreløbig disposition*

Vejleder skal som hovedregel IKKE:

- *Gennemgå større dele af opgaven*
- *Bidrage med omfattende detailvejledning*
- *Være ansvarlig for indholdet mm. i den endelige opgave*

En hovedvejleder får løn for at vejlede dig. Da ovenstående punkter er vejledende, er det en meget god ide at diskutere, hvad I forventer af hinanden, inden bachelorprojekt-/specialekontrakten underskrives. Det kan være relevant at tale om emner som:

- *Vejlederens rolle i arbejdsprocessen*
- *Ambitionsniveau*
- *Omfang og form af vejledning, fx hvor mange gange skal I mødes, skal I aftale en dagsorden forud for mødet, og om skal du sende oplæg til vejleder og i så fald hvor mange dage forinden mødet?*
- *Hvornår kan vejleder kontaktes, hvor hurtigt kan du forvente svar på mails, og er der perioder, hvor vejlederen ikke er ”tilgængelig”?*
- *Gør vejleder brug af specialeskrivergrupper? (se afsnittet Arbejdsform – i gruppe eller alene?)*

- Omfang af indsamling af primære data/eksperimentelt arbejde (ved speciale)
- Kurser du tager sideløbende
- Mængde af eventuelt erhvervsarbejde ved siden af studiet
- Osv.

Det kan være en fordel, at du laver en projektplan, med deadlines og delelementer – hvad skal du nå hvornår? Planen kan revideres løbende, men den giver dig og din vejleder en fornemmelse af processen på forhånd, og hvornår det vil være oplagt at lægge vejledningssamtaler m.m.

Overordnet er det vigtigt, at du holder vejlederen underrettet om baggrunden for de valg, du foretager dig, ligegyldigt om vejlederens anbefalinger følges eller ej. Det er også vigtigt, at du holder vejlederen underrettet om, hvilke planer du har for det videre arbejde. Brug din vejleder, når processen og projektet går godt, men brug især din vejleder, når du er usikker, mangler inspiration eller står overfor afgørende valg. Lad være med at køre din vejleder ud på et sidespor, når processen bliver svær. Vejleder er en fagligt kompetent person, hvis rolle det er at hjælpe dig i din læreproces gennem bachelorprojektet eller specialet. Så brug din vejleder til at drøfte tvivl, usikkerhed og gode såvel som dårlige forsøgsresultater med.

Evaluering

Når du er færdig med dit bachelorprojekt eller dit speciale, skal du evaluere hele den proces, du har været igennem, ligesom du normalt evaluerer din undervisning. Evalueringen skal afleveres eller sendes til det institut, hvor du afleverer projekt eller speciale.

Evalueringen tjener flere formål:

- Evalueringen kan få dig til at reflektere over, hvad der gik godt og mindre godt, og gøre dig bevidst om hvordan du arbejder bedst.
- Dine erfaringer og anbefalinger kan hjælpe vejlederen til at blive en bedre vejleder.

Evalueringsskemaet kan hentes på: www.life.ku.dk > Uddannelse > For studerende > Undervisning > Blanketter

Læs mere

- Læs mere om brug af vejleder i studieordningernes fælles del.
- Se litteraturlisten hvor vi henviser til flere gode bøger om specialeprocessen, brug af vejleder og projektplanlægning.

Emne, omfang, litteraturhenvisninger og sprog

Formelle regler og rammer

Emne

- Ifølge studieordningernes fælles del gælder det at *”Kandidatuddannelsen afsluttes med et speciale, hvor den studerende selvstændigt arbejder med en faglig problemstilling, der er en væsentlig del af den enkelte kandidats faglige profil.”* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.4)

Omfang

- Der er ingen formelle krav til, hvor lang din opgave skal være. Det er vigtigt at pointere, at det ikke er kvantiteten, men kvaliteten af den pågældende opgave der er vigtig.

Litteraturhenvisninger og plagiering

- Husk altid at referere til de kilder, hvorfra du henter citater, modeller, tabeller osv., eller hvorfra du lader dig inspirere af teorier og argumenter, som dermed har indflydelse på dine egne meninger eller påstande. Gør citater tydelige ved at bruge anførselstegn og husk at henvise til kilden. Plagiering – altså hvor du præsenterer andres ord, tal, figurer, meninger osv., som om de var dine egne – er ikke tilladt under nogen omstændigheder, og det kan have alvorlige konsekvenser for dit studie. Det er dit ansvar at sætte dig ind i – og følge – reglerne for litteraturhenvisninger. Læs mere om plagiering på www.life.ku.dk > Uddannelse > For studerende > Eksamen > plagiering.

Sprog

- *”Bachelorprojekter/specialer kan skrives på dansk eller engelsk efter aftale med vejlederen. Norsk- eller svensktalende studerende kan dog også vælge at skrive på norsk eller svensk (...). Ved engelsksprogede bachelorprojekter/specialer kan den mundtlige eksamination også foregå på dansk eller engelsk.”* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.3/6.4) Det gælder, uanset om du læser på en engelsk- eller dansksproget uddannelse.

Bachelorprojekt

- *”Projektet skal forsynes med et resumé på engelsk. Hvis projektet er skrevet på engelsk, kan det yderligere forsynes med et resumé på dansk”* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.3)

Speciale

- *”Alle specialer skal forsynes med et resumé på engelsk. Specialer der er skrevet på dansk, kan derudover forsynes med et resumé på dansk.* (Studieordningernes fælles del, afsnit 6.4)

Råd og vejledning

Emne

Gennem dine studier er du muligvis stødt på temaer eller emner, du har undret dig over, faglige spørgsmål som du endnu ikke rigtig har fået svar på, spændende aktuelle og vigtige problemstillinger, som du synes burde have større opmærksomhed – eller lignende. Den slags undren, nysgerrighed og interesse er ofte gode udgangspunkter for et bachelorprojekt eller et speciale.

Det er afgørende, at du finder projektet/problemet interessant, da det har meget stor betydning for din motivation igennem projektet. Samtidig skal du selvfølgelig sikre dig, at du har de faglige forudsætninger for at beskæftige dig med det. Hvis du er i tvivl, bør du diskutere dine faglige forudsætninger med en vejleder, inden du går i gang med projektet.

Har du brug for inspiration i forhold til at vælge emneområde, kan du finde aktuelle projektforslag i KU Jobbank (www.jobbank.ku.dk), en job- og projektdatabase for studerende på KU. LIFE har sin

egen projekt- og praktiksider på jobbanken (www.jobbank.ku.dk > LIFE jobbank > Projekt og praktikbank). Her kan du finde prædefinerede søgninger på projekter, som vil være af interesse for mange LIFE-studerende. Men du kan også få gode råd til at lave dine egne mere specifikke søgninger.

Har du haft en interessant forelæser, som har præsenteret et interessant emne, kan det også være en idé at kontakte vedkommende og få en snak om, hvilke projektmuligheder der findes inden for dette område. Du kan også blive inspireret af LIFE's JuniorForskerCafé (læs mere på deres hjemmeside: www.juniorforskercafe.life.ku.dk), hvor du også kan finde tidligere afholdte oplæg.

Derudover har nogle institutter oversigter over projektemner på deres instituthjemmeside eller mapper stående med specialeemner. Spørg på instituttet for at høre mere.

Ønsker du at skrive dit bachelorprojekt eller speciale uden for LIFE, er det oplagt at kontakte en forskningsinstitution, men mange virksomheder vil også være interesserede i at samarbejde med specialestuderende. Brug KU Jobbank for at se, hvilke virksomheder der har lagt projektforslag ud, eller kontakt selv den eller de virksomheder som du gerne vil samarbejde med. Mange undervisere på LIFE har også erhvervskontakter eller ved, hvilke virksomheder der kunne have relevante projektidéer. Læs mere i afsnittet: *Samarbejde med virksomheder og medvirken til forskningsprojekter*.

Endelig kan du komme forbi Studenterservice i vores åbningstid. Vi hjælper gerne med idéer og råd i din søgen efter emne og/eller samarbejde med en virksomhed eller organisation.

Omfang og niveau

Niveauet i dit bachelorprojekt og dit speciale skal afspejle de færdigheder, du har opnået igennem hhv. næsten tre og fem års studier. Specialet skal derfor afspejle dine faglige interesser, kvalifikationer og bidrage til, at du får en profil, du gerne vil identificeres med. Nogle virksomheder kigger på specialeemnet i ansættelsessituationer.

Sprog

Når du vælger, hvilket sprog du ønsker at skrive på, bør du overveje din fremtidige karriere. I de fleste job indgår skriftlig og mundtlig kommunikation på fremmedsprog, hvilket betyder, at du bør overveje, om det er en fordel for dig at skrive bachelorprojektet og/eller specialet på et fremmedsprog.

Arbejdsform – i gruppe eller alene?

Formelle regler og rammer

- For både bachelorprojekt og speciale gælder, at de kan gennemføres alene eller i en gruppe: *"Bachelorprojekter/specialer kan gennemføres i grupper på maks. 3 personer."* (Studieordningernes fælles del, afsnit (6.3/6.4))
- Hvis I er en gruppe, kan I vælge enten at angive hver enkelt studerendes bidrag eller at aflevere uden denne angivelse: *"Hvis bachelorprojektet/specialet er udarbejdet af en gruppe af studerende, skal den mundtlige eksamen foregå individuelt, og den studerende må kun overvære eksaminationen af de øvrige studerende i gruppen, hvis den studerende selv er*

blevet eksamineret (...).” (Studieordningernes fælles del 6.3/6.4)

- *”Hvis bachelorprojektet/specialet er udarbejdet således, at den enkelte studerendes bidrag kan konstateres, indgår det direkte i bedømmelsen. Hvis bachelorprojektet/specialet er udarbejdet som et kollektivt gruppeprojekt (dvs. hvor den enkeltes bidrag ikke kan konstateres), indgår det skriftlige projekt indirekte i bedømmelsen, ved at den mundtlige eksamination tager udgangspunkt i gruppeprojektet (...). Der kan således ikke i sig selv gives en karakter for det skriftlige projekt, idet det udelukkende er den mundtlige eksamination, der danner grundlag for den individuelle bedømmelse. Resuméet af bachelorprojektet/specialet samt de studerendes stave- og formuleringsevne (...) skal dog indgå i vurderingen.” (Studieordningernes fælles del 6.3/6.4)*

Råd og vejledning

Alt efter hvilken arbejdsform du vælger, er der fordele og ulemper forbundet hermed. Du bør derfor efter grundig overvejelse gøre op med dig selv, om du ønsker at skrive alene eller i en gruppe. I forhold til fremtidige jobmuligheder, kan der fremhæves fordele ved begge arbejdsformer. Hvis du har skrevet i en gruppe, vil du kunne fremhæve dine samarbejdsevner og evnen til at indgå både socialt og fagligt i et fælles projekt. Hvis du derimod har skrevet alene, kan du fremhæve, at du alene har stået for fremstillingen af et produkt og derigennem har udvist selvdisciplin, kreativitet, målrettethed osv.

Fordele ved gruppearbejde

Det kan i mange tilfælde være godt at have en eller flere medstuderende at støtte sig til, så man ikke er helt alene om processen. Du har et ansvar overfor gruppen, og det kan for nogle virke motiverende og være med til at strukturere arbejdsprocessen for den enkelte, at man skal overholde gruppens aftaler, deadlines osv. Et alternativ til at lave bachelorprojekt eller speciale i en gruppe, kan være at deltage i en skrivegruppe, se nedenfor.

De faglige diskussioner i en gruppe kan styrke projektets faglige indhold og niveau, samt være inspirerende for arbejdsmoralen. Dine samarbejdsevner udvikles, og der er mulighed for at lave et mere omfangsrigt projekt, hvor flere aspekter eller detaljer belyses, da der jo i det samlede projekt er flere arbejdstimer, når I er flere om det. At stå helt alene med ansvaret kan være svært, og for nogle studerende kan det faktisk virke blokerende.

Ulemper ved gruppearbejde

Det samlede omfang af projektet bliver større, og det kan kræve en større indsats at opnå sammenhæng mellem projektets enkelte dele. Det kan desuden være mere tidskrævende, at I er flere om at skulle tage beslutninger. For nogen kan det være en ulempe, at resultatet ikke er DIT alene.

Hvis du vælger gruppearbejde

Hvis du vælger at skrive i en gruppe, er det meget vigtigt at få afklaret, hvordan du og resten af gruppemedlemmerne ønsker, at samarbejdet skal fungere. Derfor bør I, i gruppen, drøfte ambitionsniveau, forventet arbejdsindsats og tidsforbrug samt generelle samarbejdsaftaler (overholdelse af mødetid, afleveringsfrister mv.). Der er skrevet meget litteratur om dette emne, som du kan finde på biblioteket. Bogen *Styrk projektarbejdet: en redskabsbog til problemorienteret projektarbejde* kan

særligt anbefales vedrørende de punkter, der bør overvejes i gruppearbejdssammenhæng. En anden bog, der kan anbefales i denne sammenhæng, er *Den gode opgave* (se referencer til bøgerne i litteraturlisten).

Brug bachelorprojektet til at afprøve

Bachelorprojektet kan være med til at give dig en idé om, hvordan du bedst arbejder. Opgaven er her mindre omfangsrig og krævende, men har alligevel en længde (tids- og pointmæssigt), der er stor nok til, at du oplever, hvad projektskrivning indebærer. Uanset om du arbejder alene eller i gruppe, vil du efter bachelorprojektet sikkert bedre kunne vælge arbejdsform til dit speciale.

Alternativ: En skrivegruppe

Vil du gerne have nogle af fordelene ved at skrive dit bachelorprojekt eller speciale i gruppe, men er det af forskellige grunde ikke noget, du har lyst til eller mulighed for, kan en skrivegruppe være en mulighed. En skrivegruppe består af en gruppe studerende, der skriver projekt/speciale hver for sig og så mødes jævnligt for at give hinanden respons og sparring på hinandens opgaver og – ikke mindst vigtigt – moralsk og ”kollegial” støtte og opbakning. Bliv inspireret af pjecen *Skrivegrupper – gode råd og erfaringer* som du finder reference til i litteraturlisten. Nogen vejledere bruger skrivegrupper i deres specialevejledning eller afholder fælles vejledningssamtaler, hvis de har flere studerende, de vejleder samtidig. Hør evt. din specialevejleder om det er noget, han/hun gør brug af eller kunne være interesseret i at starte op.

Læs mere

- Læs mere om reguleringerne af gruppe eksamen
- www.life.ku.dk >Uddannelse > For studerende > VÆRD AT VIDE – om eksamen
- Se referencelisten for mere litteratur om gruppearbejde, planlægning og skrivegrupper.

Samarbejde med virksomheder og medvirken til forskningsprojekter

Formelle regler og rammer

- I den bachelorprojekt- eller specialekontrakt, som du indgår med din hovedvejleder, er der mulighed for at præcisere betingelserne omkring eksternt samarbejde.
- Disse betingelser kan aldrig afvige fra de betingelser, der er beskrevet i studieordningerne. En samarbejdsaftale med en ekstern samarbejdspartner skal ses som et supplement til din kontrakt med hovedvejlederen.

Råd og vejledning

Ligesom med gruppearbejde er der en række fordele og mulige ulemper ved at skrive speciale i samarbejde med en virksomhed eller inden for rammerne af et forskningsprojekt.

Fordele ved virksomhedsprojekt eller projekt inden for et forskningsprojekt:

- Du får viden om og erfaring med erhvervslivet og/eller forskningsverdenen. Det kan hjælpe dig til at blive afklaret omkring, hvilken type job du kunne tænke dig, når du er færdiguddannet.

- Når du som færdig kandidat søger arbejde, kan det netværk, du har fået gennem dit samarbejde med virksomheden/forskningsprojektet, være afgørende i forhold til, at du finder dit første job (ca. 60% af kandidaterne fra LIFE finder deres første job via netværk, ifølge en undersøgelse lavet af ErhvervsService på LIFE). Måske får du endda tilbudt et job ved den virksomhed eller institution, du har skrevet projekt hos.
- Det kan være med til at strukturere din proces, da du har et ansvar overfor virksomheden/forskningsprojektet og derfor er nødt til at overholde aftaler, deadlines osv.
- Du får måske adgang til laboratorier og andet forskningsudstyr, som du ellers ikke ville kunne få adgang til.
- Du kommer til at beskæftige dig med højaktuelle emner.

Ulemper ved virksomhedsprojekt eller projekt inden for et forskningsprojekt:

- Nogle forskningsprojekter er afhængige af at søge om midler til udstyr m.m., og det kan komme til at forsinke forskningsforløbet og dermed forlænge din projektperiode.
- Du kan få svært ved at afsætte tid nok til skriveprocessen, fordi fokus for arbejdsgever/forskeren er på eksperimentelt arbejde eller produktudviklingsfasen.

For at undgå at du kommer i en situation, hvor du får problemer med at overholde din afleveringsfrist, er det vigtigt at lave klare samarbejdsaftaler om deadlines og den tid, der skal afsættes til din udarbejdelse af dit bachelorprojekt eller speciale.

Det er naturligvis vigtigt hele tiden at huske på, at dit speciale er en væsentlig del af DIN uddannelse, og at en samarbejdsaftale derfor skal formuleres sådan, at der bliver taget hensyn til det. Det er vigtigt, at du føler ejerskab for emnet og dit speciale. At du, selvom du sikkert bliver både inspireret og overvældet over at blive tilbudt at tage del i et projekt eller lave specialet i en virksomhed, ikke glemmer, hvad det er DU gerne vil med dit speciale. På den måde vil det være lettere for dig at fastholde motivationen og den røde tråd igennem specialet. Lav tydelige aftaler med virksomheden eller de ansvarlige for forskningsprojektet omkring dine forventninger og deres forventninger i forhold til, hvad det er I kan give hinanden. Det er vigtigt, at du har mulighed for at gøre noget på egen hånd og ikke er dybt afhængig af, om projektet bliver udskudt, eller om bestemte personer er til rådighed hele tiden.

Læs mere

- På LIFE's hjemmeside www.life.ku.dk > Uddannelse > For studerende > Studenterservice > Bachelorprojekt og speciale > Virksomhedssamarbejde, finder du meget mere information om regler og rammer for at skrive speciale i en virksomhed eller i tilknytning til et forskningsprojekt.
- Læs mere om virksomhedssamarbejde i bogen *Projektsamarbejde – med organisationer og virksomheder* (se litteraturlisten).

Støttemuligheder og tilbud på LIFE

Projektstøtten

I Studenterservice finder du Projektstøtten, der er en støttefunktion for alle studerende på LIFE, som arbejder på bachelorprojekt eller speciale. Du kan få hjælp til struktur, sammenhæng, proces, plan-

lægning, skrivning og problemformulering, men ikke til det faglige indhold. Du kan kigge forbi Studenterservice hver onsdag fra 9-15 og få hjælp uden at have truffet aftale på forhånd. Du kan også kontakte Projektstøtten via mail: and@life.ku.dk.

For yderligere information se: www.life.ku.dk > Uddannelse > For studerende > Studenterservice > Vejledningstilbud > Projektstøtten.

Litteratursøgning

Det Biovidenskabelige Fakultetsbibliotek (BVFB) afholder i løbet af året adskillige kurser i generel litteratursøgning som studerende har gavn af, f.eks. kurset ”Hvordan finder du artikler om et emne”. Afholdelsestidspunkt og andre kursustilbud fremgår af kursusoversigten på bibliotekets hjemmeside, www.life.ku.dk > Det Biovidenskabelige Fakultetsbibliotek > Kurser > Kursusbeskrivelser

Specialestuderende tilbydes målrettede kurser. Det er en stor fordel at man på forhånd har gjort sig fortrolig med informationssøgning i bibliotekets databaser eller har fulgt et eller flere informations-søgningskurser, enten på LIFE eller på et andet af de KU-tilknyttede biblioteker.

Se også bibliotekets hjemmeside for oplysninger om fagrelevante informationskilder, www.bvfb.life.ku.dk

Statistikhjælp

Du kan få hjælp til statistik på Institut for Grundvidenskab og Miljø, Afdeling for Statistik, 6.sal i højhuset på Thorvaldsensvej 40. Personlige konsultationer på 20 minutter kan bookes på www.igm.life.ku.dk > Mathematics and Statistics > Statistics Consultations (students). Konsultationerne finder sted hver torsdag i blokkene fra kl. 15-16. Har man brug for mere hjælp, kan man stille sig i kø efter kl. 16.

Arrangementet: Bachelorprojekt og speciale

Studenterservice afholder to gange årligt arrangementet *Bachelorprojekt og speciale*, hvor du kan høre mere om, hvilke tilbud LIFE har til studerende i skriveprocessen, samt regler og rammer for bachelorprojekt eller speciale. Ved arrangementet, der afholdes om efteråret, er der, som en stor del af arrangementet, en markedsplads med boder fra institutterne, hvor du kan blive inspireret til emner, valg af vejleder m.m.

Støttemuligheder og tilbud uden for LIFE

Skrivekonsulenterne

Skrivekonsulenterne på Det Humanistiske Fakultet, KU, arbejder meget med projektskrivning, herunder skriveprocesser og skriftlig fremstilling. Hos dem kan du deltage i workshops og tage kurser, der kan hjælpe dig på vej i din specialeskrivning. Læs mere på:

- www.studieportal.hum.ku.dk > Vejledning og studier og karriere > Skrivekonsulenterne
- www.studieportal.hum.ku.dk > Vejledning og studier og karriere > Specialer

Læs om Skrivekonsulenternes handouts i litteraturlisten.

Studenterrådgivningen

Studenterrådgivningen tilbyder gratis rådgivning og behandling til studerende med bl.a. specialeproblemer, koncentrationsbesvær, gruppearbejde der er kørt af sporet, eksamensangst, og meget mere. Læs mere på www.srg.dk.

Bogstøtten

Bogstøtten tilbyder læsepladser og støtte til studerende med psykiske problemer eller vanskeligheder. Tilbuddet er for borgere, der er bosat i Københavns og Frederiksberg kommune. Læs mere på www.fountain-house.dk > Bogstøtten.

Økonomisk tilskud, legater, lån af LIFE-biler

Økonomisk tilskud

Specialestuderende, der skriver uden for LIFE og har ekstra udgifter i den forbindelse, kan søge om at få dækket fx rejseudgifter og tilskud til dækning af huslejudgifter. Ansøgningen skal indsendes til godkendelse på det institut, hvor du skriver dit speciale, **inden** studieopholdet påbegyndes. Det er instituttet, der alene afgør, om de vil bevilge penge til støtte til en specialestuderende. Tal med din vejleder om, hvordan du søger pengene.

Legater

På LIFE's hjemmeside kan du se, hvilke legater LIFE administrerer: www.life.ku.dk > For studerende > SU, legater m.v.

Du kan også finde fonde og legater gennem:

- Kraks fonds- og legatvejviser (findes på biblioteket)
- Vejviser til legater og fonde (findes på biblioteket)
- Studerende online: www.so.dk/legater
- www.legatmidler.dk (oplysninger om 10 legater koster 50kr)

Kørsel

Via Driftskontoret og med vejlederens samtykke er det muligt at låne en LIFE-bil til ekskursioner og feltarbejde. For reservation og yderligere oplysninger, kontakt Driftsafdelingen, Per Hessner, ph@life.ku.dk, tlf. 353 32066.

Litteratur og hjemmesider om opgaveskrivning

Relevante links

www.life.ku.dk > Uddannelse > For studerende > Studenterservice > Bachelorprojekt og speciale. Her kan du finde information om at skrive bachelorprojekt og speciale på LIFE.

KU's jobbank www.jobbank.ku.dk > LIFE jobbank > Projekt- og praktikbank. Her kan du finde relevante virksomheder og projektopslag fra både undervisere og virksomheder.

Studiemetro er en oversigt over delelementer i studieforløbet, lavet af Århus Universitet. Her kan du læse om fx emnevalg og vejledning: www.studiemetro.au.dk/

Syddansk Universitet har lavet en hjemmeside om proces, struktur og vaner under specialeskrivning:

www.sdu.dk/Information_til/Studerende_ved_SDU/Vejledning/Speciale/Specialeproces

Bøger og pjecer

Undervisere fra Det Biovidenskabelige Fakultet har udgivet en publikation om metoder og processer i projektarbejdet, herunder gruppearbejde. Publikationen bruges i metode- og projektkurser på fakultetet og kan købes i boghandlen:

- Dahl, Anders *et al.* (2010): *Styrk projektarbejdet: en redskabsbog til problemorienteret projektarbejde*. 2. udgave, Forlaget Biofolia
- Vibeke Ankersborg (2011) *Spacialeprocessen: Tag magten over dit speciale*. Forlaget Samfundslitteratur

Hvis projektet/specialet udarbejdes i samarbejde med en ekstern partner, fx en virksomhed, kan følgende bog være relevant:

- Petersen, Nicoline Jacoby; Østergaard, Sille (2005): *Projektsamarbejde – med organisationer og virksomheder*. Forlaget Samfundslitteratur

Bogen "Den gode opgave" er en håndbog med fokus på temaer som opbygning af opgaver, litteratursøgning, argumentation, akademisk sprog og formalia.

- Rienecker, Lotte; Jørgensen, Peter Stray (2005): *Den gode opgave*. 3. udgave, Forlaget Samfundslitteratur

Et par andre anbefalelsesværdige bøger om projekt- og specialeskrivning:

- Jørgensen, Annegrethe (2004): *Færdig til tiden – sådan planlægger og styrer du specialet*. Forlaget Samfundslitteratur
- Peter Stray Jørgensen & Lotte Rienecker (2006): *Specielt om specialer*. Forlaget Samfundslitteratur 2006

Gode pjecer om specialevejledning og skrivegrupper fra Det Samfundsvidenskabelige Fakultet:

- Harboe, Thomas (2009): *Brug din specialevejleder*. Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. Findes her: www.samf.ku.dk/pcs > For specialeskrivere; se under punktet Pjecer.
- Pædagogisk Center Samfundsvidenskab (2009): *Skrivegrupper – gode råd og erfaringer*. Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet. Findes her: www.samf.ku.dk/pcs > For specialeskrivere; se under punktet "Pjecer".

Skrivekonsulenterne på Det Humanistisk Fakultet på KU arbejder meget med projektskrivning, herunder skriveprocesser og skriftlig fremstilling. De har lavet en række handouts, som også er relevante for naturvidenskabsstuderende. På Skrivekonsulenternes hjemmeside er der – udover disse handouts - mange gode litteraturlinks, og det er muligt at teste akademiske skrivefærdigheder i deres sprogtest: Se:

- www.studieportal.hum.ku.dk > Vejledning og studier og karriere > Skrivekonsulenterne
- www.studieportal.hum.ku.dk > Vejledning og studier og karriere > Specialer